

*Obavijest***Youth Meeting of Vilnius 10 – Visegrad Group:
»The New Euroatlantic Community«**

Vilnius, 19 – 23. studenoga 2003.

Institut za međunarodne odnose i političke znanosti Sveučilišta u Vilniusu i Udruga studenata »RePublica«, koja djeluje u sklopu spomenutog instituta, organizirali su međunarodnu znanstvenu konferenciju Youth Meeting of Vilnius 10 – Visegrad Group: »The New Euroatlantic Community« u glavnom gradu Litve, Vilniusu od 19-23. studenoga 2003. godine.

U radu konferencije sudjelovalo je tridesetak mladih znanstvenika, djelatnika nevladinih organizacija i novinara iz zemalja Vilniuske i Višegradske skupine (Albanija, Bugarska, Estonija, Hrvatska, Latvija, Litva, Makedonija, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Češka Republika, Mađarska, Poljska), ostalih zemalja Istočne Europe (Rusija, Ukrajina, Moldavija i Bjelorusija) i Transkavkaskih republika (Armenija, Azerbejdžan, Gruzija). Sve većim integriranjem zemalja Centralne i Istočne Europe u međunarodne organizacije (EU i NATO), dolazi do isticanja dvije odvojene formacije: Stare i Nove Europe. Mladi ljudi iz takozvane Nove Europe pozvani su na konferenciju kako bi raspravljali o budućnost regije i njenoj ulozi u euroatlantskoj zajednici.

Konferenciju su otvorili koordinatori cijelog projekta, Ieva Jusionyte i Donatas Bedulskis, te kao glavne ciljeve istaknuli: unapređenje regionalne suradnje zemalja Centralne i Istočne Europe, učvršćivanje veza sa zemljama partnerima koje ostaju izvan granica širenja EU i NATO-a na istok, raspravu o ulozi tzv. Nove Europe u euroatlantskoj zajednici i njenim odnosima sa SAD-om, te razmjenu mišljenja mladih znanstvenika.

Tematski, konferencija je bila podijeljena na tri dijela, u sklopu kojih su sudionici održavali prezentacije, iznosili komentare i mišljenja o zadanim pitanjima.

U prvom dijelu konferencije raspravljalo se o osobitostima Centralne i Istočne Europe. Marko Osolnik iz Slovenije je podijelio, razmatrajući više kriterija, prostor Centralne i Istočne Europe na tri regije: pravu Centralnu Europu, Skandinavsko-Baltičku regiju i Jugoistočnu Europu.

U prezentaciji o utjecaju kulturnih razlika na regionalnu suradnju, Albana Hana iz Albanije istaknula je činjenicu da sve zemlje u regiji žele pristupiti EU i NATO-u, te da se u budućnosti naše kulturne razlike mogu prevladati samo suradnjom i integracijom.

Iulia Parfionov iz Rumunjske postavila je pitanje Huntingtonovih geostrepijskih granica temeljenih na različitim religijama, te sličnosti između današnjeg proširenja EU i takve Huntingtonove podjele.

Posljednja tema za raspravu u ovoj cjelini odnosila se na interese Rusije u Centralnoj i Istočnoj Europi. Angel Angelov iz Bugarske potaknuo je raspravu o novom pristupu Rusije prema Europi i upozorio da Rusija još uvijek drži prostor Balkana vrlo važnim područjem prema kojem su usmjereni njeni interesi.

Drugi dio konferencije otvorio je mr. Joaquin Molina, predstavnik Glavnog stožera NATO-a u Vilniusu, koji je u svom izlaganju govorio o ulozi NATO-a u Centralnoj i Istočnoj Europi, skorašnjem primanju novih članica, mirovnim misijama u BiH, Makedoniji i na Kosovu te o odnosima NATO-a i Rusije. Želeći izgraditi sigurniju okolinu, NATO razvija bliske odnose s međunarodnim organizacijama (uključivši EU, UN, WTO), te sa zemljama koje nisu članice, poput Rusije. Europska unija također treba imati obvezu da sudjeluje u osiguranju stabilnosti i sigurnosti na širem europskom prostoru.

U drugom dijelu konferencije raspravljalo se o Novoj Europi, te je postavljeno pitanje definiranja i razlikovanja Nove i Stare Europe.

Ales Vidmar iz Slovenije opisao je Europu kao dinamičan proces koji možemo nazvati Novom Europom jer mijenja broj članica, razvija se, ali ipak ostaje svoja. Prema njemu, Nova Europa na neki način može biti i djelovanje Njemačke i Francuske. Ulazak zemlje u EU predstavlja put izgradnje njene ekonomske strukture, provođenja reformi, te se postavlja pitanje može li se reći da je EU izgubila svrhu svog postojanja. Prije korištenja izraza Nova Europa, treba dobro razmisliti što taj izraz podrazumijeva.

U okviru rasprave o suradnji zemalja Vilniusk skupine, istaknuto je da više nema svrhe njezina postojanja, jer će sedam od deset zemalja uskoro postati članice NATO-a.

Dr. sc. Lidija Čehulić je, kroz prezentaciju »Zemlje Balkana i njihova uloga u Novoj Europi«, podsjetila sudionike na ravnotežu koja je postojala na Balkanu od 1945-1990. Problemi su započeli završetkom hladnog rata. Za ovo područje uvedeni su novi izrazi: Jugoistok Europe i Zapadni Balkan (zemlje bivše Jugoslavije osim Slovenije i Albanija).

Osvrnuvši se na položaj Hrvatske u regiji, istaknula je potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te podnošenje zahtjeva za punopravno članstvo kao korake Hrvatske na putu u EU. Hrvatska ima probleme sa Srbijom i Crnom Gorom, te Bosnom i Hercegovinom, vezane uz povratak izbjeglica i imovine. Glavni problemi Balkana su ekonomska i politička slabost, nezaposlenost, nesređena teritorijalna pitanja te potreba za stranim ulaganjima.

Treći dio konferencije nosio je naziv »Transatlantski odnosi i Nova Europa«. Je li nova podjela u Europi stvarna ili navodna? Koji su interesi SAD-a u Europi? Kakva je uloga Nove Europe u odnosima između EU i SAD-a? Nabrojena pitanja »tražila« su odgovore kroz raspravu u ovom dijelu konferencije.

Ester Simon iz Mađarske smatra da je Nova Europa jednako vezana za EU i za SAD, te prema tome mora igrati ulogu "posrednika" u euroatlantskim odnosima.

Posljednjeg dana konferencije usklađeni su stavovi sudionika, sastavljena je i potpisana rezolucija o novoj euroatlantskoj zajednici i ulogama zastupljenih zemalja.

Održavanje konferencije označilo je nastavak suradnje uspostavljene na konferenciji Youth Meeting of Vilnius 10: »NATO's Future Vision« prošle godine u Vilniusu.

Organizatori su ostvarili glavni cilj konferencije: omogućili su mladim ljudima iz zemalja Vilniuske i Višegradske skupine, ostalih zemalja Istočne Europe i Transkavkaske regije razmjenu informacija i ideja, te upoznavanje s aktualnim problemima. Stvorili su i dodatni prostor za međusobnu suradnju mladih, budućih lidera, koja je temelj naše zajedničke budućnosti u procesu pristupanja u euroatlantske integracije.

Dana Luša